

ОСНОВИ СОЦІАЛЬНОЇ СУПЕРВІЗІЇ

Викладач: Анухтіна Вікторія Валеріївна

Кафедра: соціальної педагогіки та спеціальної освіти, 8 корпус, ауд. 219

E-mail: va46cible@gmail.com

Телефон: (061) 228 76 45

Інші засоби зв'язку: Moodle (форум курсу, приватні повідомлення)

Освітня програма, рівень вищої освіти:		231 Соціальна робота. Соціальна педагогіка Бакалавр					
Статус дисципліни:		Нормативна					
Кредити ECTS	4	Навч. рік:	2020-21	Рік навчання	3	Тижні	12
Кількість годин	120	Кількість змістових модулів¹	6	Лекційні заняття – 20 Практичні заняття – 10 Самостійна робота – 90			
Вид контролю:		Іспит					
Посилання на курс в Moodle			https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=10704				
Консультації: особисті – вівторок, четвер, з 11:00 до 13:00, 8 корпус, ауд. 219; дистанційні – Zoom, за попередньою домовленістю через e-mail (va46cible@gmail.com).							

ОПИС КУРСУ

Метою викладання навчальної дисципліни «Основи соціальної супервізії» є знайомство студентів з однією з ефективних форм підтримки фахівців соціальної сфери; формування професійних компетентностей у галузі теорії і практики соціальної супервізії в діяльності соціального працівника/педагога.

Основні **завдання** вивчення дисципліни «Основи соціальної супервізії»:

- формування уявлень у студентів щодо професійного супроводу фахівців соціальної сфери;
- вивчення особливостей емоційного вигорання спеціаліста та його профілактика;
- засвоєння технології супервізії;
- оволодіння навичками діяльності супервізора;
- забезпечення засвоєння студентами теоретичних знань та практичних навичок у таких аспектах як: моделі супервізії; супервізорські відносини; опір і потреби фахівця; структура і послідовність очної супервізії; фокуси уваги супервізора; робота із запитом фахівця на супервізію; вибір позиції спостереження за фахівцем; замітки супервізора за поведінкою фахівця; види супервізії; робота з фахівцем в час супервізії; фази супервізії.

ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

У разі успішного завершення курсу студент **зможє**:

- застосовувати у професійній діяльності навички професійної рефлексії;
- використовувати прийоми автосупервізії;
- визначати професійні ризики фахівців соціальної сфери;
- володіти навичками прогнозування щодо прийнятих управлінських рішень;
- реалізовувати елементи супервізії у системі професійного супроводу фахівців соціальної сфери;
- здійснювати психосоціальну діагностику емоційного вигорання фахівців соціальної сфери;
- розробляти індивідуальну програму професійного супроводу фахівця соціальної сфери.

¹ 1 змістовий модуль = 15 годин (0,5 кредита ECTS)

ОСНОВНІ НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ

Презентації лекцій, плани семінарських занять, методичні рекомендації до виконання індивідуальних завдань та групових творчих проектів розміщені на платформі Moodle:

<https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=10704>

РОЗКЛАД КУРСУ ЗА РОЗДІЛАМИ, ТЕМАМИ І КОНТРОЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Тиждень і вид заняття	Тема заняття	Зміст практичного заняття	Кількість балів
Розділ 1. Теоретичні основи супервізії як технології професійної підтримки фахівців соціальної сфери			
Тиждень 1 Лекція 1 Практичне 1	Історія становлення супервізії в Україні та світі.	Опитування. Тести. Таблиці.	10
Тиждень 2 Лекція 2 Практичне 2	Функції та ролі супервізора.		
Розділ 2. Принципи супервізії			
Тиждень 3 Лекція 3 Практичне 3	Види та призначення супервізії.	Опитування. Тестування. Колоквіум.	10
Тиждень 4 Лекція 4 Практичне 4	Мотивація фахівців для отримання супервізорської підтримки.		
Розділ 3. Вивчення зарубіжного досвіду			
Тиждень 5 Лекція 5 Практичне 5	Зарубіжний досвід супервізії фахівців соціальної сфери.	Опитування. Робота в групах.	10
Тиждень 6 Лекція 6 Практичне 6	Етичні засади супервізії.		
Розділ 4. Технології супервізорського процесу			
Тиждень 7 Лекція 7 Практичне 7	Технологічні основи супервізорського процесу.	Опитування. Тестування. Робота в групах.	10
Тиждень 8 Лекція 8 Практичне 8	Організація процесу супервізії.		
Розділ 5. Контракти в супервізії			
Тиждень 9 Практичне 9	Технології укладання контрактів в супервізії.	Робота з групах. Тестування.	10
Розділ 6. Аналіз ефективності			
Тиждень 10 Практичне 10	Аналіз ефективності супервізорських сесій.	Робота в парах. Добір діагностичного матеріалу.	10
	.		60

Підсумкові контрольні заходи:

Практична частина екзамену. Творче завдання передбачає схематичне складання програми супервізії фахівця соціальної сфери (тип закладу визначається викладачем під час екзамену).

Критерії оцінювання.

Максимальна кількість балів – 20, які нараховуються за виконання таких частин роботи:

- визначення актуальності роботи – 2 б.;
- правильне визначення мети та завдань програми – 5 б.;
- логічність, послідовність викладення матеріалу – 3 б.;
- визначення ресурсів для виконання кожного етапу програми – 3 б.;
- доцільність запропонованих форм та методів роботи – 5 б.;
- презентація програми під час екзамену – 2 б.

Теоретична частина екзамену (тестування) оцінюється у 20 балів. Кількість балів підраховується згідно з відсотковим коефіцієнтом із розрахунку 100% правильних відповідей – 20 балів.

Перелік питань див. на сторінці курсу у Moodle: <https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=10704>

Шкала оцінювання: національна та ECTS

За шкалою ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 84 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)	
E	60 – 69 (достатньо)		
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов’язковим повторним курсом)		

ОСНОВНІ ДЖЕРЕЛА

Основна література:

Основна:

1. Браун А. Супервізор у соціальній роботі : супервізія догляду в громаді, денних та стаціонарних установах; пер. з англ. Т. Семигіної. К. : Університет. вид-во «Пульсари», 2003. 240 с.
2. Главацька О.Л. Менеджмент соціальної роботи : курс лекцій. Тернопіль: ТДПУ, 2009. 65 с.
3. Зверева І. Д., Безпалько О. В. Соціальна робота в Україні : підручник. К. : Центр навч. л-ри, 2004. 256 с.
4. Зверева І. Д., Лактіонова Г. В. Соціальна політика та менеджмент у соціальній роботі. К. : Наук. світ, 2001. 53 с.
5. Іванова О. Л. Менеджмент в соціальній роботі : метод. Рекомендації до навч. курсу. Ужгород : УДПУ, 2000. 42 с.
6. Капська А. Й. Соціальна робота: деякі аспекти роботи з дітьми та молоддю : навч.-метод. посіб. К. : УДЦССМ, 2001. 220 с.
7. Макашева З.М. Социальный менеджмент: учебник для вузов. М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2002. 202 с.

8. Пахальян В.Э. Психологическое консультирование : учебное пособие для вузов по направлению и специальностям психологи. М. : Наука, 2008. 256 с.
9. Песоцька О.П., Дєдов Є.Г. Менеджмент соціальної роботи : навч. посіб. для студ. спец. «Соціальна робота», «Соціальна педагогіка». Луганськ : Альма-матер, 2012. 110 с.
10. Серебрякова К. А. Психологическое консультирование в работе школьного психолога : учебное пособие для вузов. М. : Академия, 2010. 288 с.
11. Ушакова І.В. Супервізія : навчальний посібник : для студентів вищих навчальних закладів. Миколаїв : Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2011. 228 с.
12. Ховкинс П. Супервизия. Индивидуальный, групповой и организационный подходы. СПб. : Речь, 2002. 351 с.

Додаткова:

1. Астремська І.В. Основні форми супервізії в соціальній роботі. Збірник наукових праць Чорноморського державного університету імені Петра Могили. 2014. URL : <https://www.sworld.com.ua/konfer37/257.pdf>
2. Білорус О.Г., Панченко Є.Г. Менеджмент: конкурентоздатність і ефективність. К. : Т-во «Знання» України, 1992. 40 с.
3. Булюбаш І. Д. Основы супервизии в гештальт-терапии. М. : Изд-во Института психотерапии, 2003. 223 с.
4. Гончарова-Чагор А.О. Інтервізія та супервізія як форми методичного супроводу професійного розвитку фахівців психологічної служби. URL : <https://osvita.cv.ua/interviziya-ta-superviziya-yak-formy-metodychnogo-suprovodu-profesijnogo-rozvytku-fahivtsiv-psyhologichnoyi-sluzhby/>
5. Загвязинский В. И., Селиванова О. А. Социальная педагогика : учебник для академического бакалаври ата. Москва : Издательство Юрайт, 2015. 448 с.
6. Кузьмін О.Є., Мельник О.Г. Основы менеджменту: підручник. К.: «Академвидав», 2003. 416 с.
7. Кулаков С. А. Практикум по супервизии в консультировании и психотерапии. СПб. : Речь, 2002. 236 с.
8. Спіріна Т.П. Супервізія як складова соціальної роботи. Збірник наукових праць Інституту Київського університету Б. Гринченка. 2016. URL : http://www.ps.stateuniversity.ks.ua/file/issue_74/part_3/33.pdf
9. Українець П. П. Социальная работа : теория и организация. Мн. : ТетраСистемс, 2005. 288 с.
10. Швалб Ю.М. Психологія соціальної роботи : підручник. К. : ВПЦ «Київський університет», 2010. 272 с.
11. Яремчук О. В., Ключикова В. О. Я Психологія соціальної роботи : теорія і практика : навчально-методичний посібник. Одеса : Одеський національний університет, 2015. 168 с.

Інформаційні ресурси

1. Андрущенко В.П. Соціальна робота: Менеджмент соціальної роботи : навчальний посібник. URL : <https://www.twirpx.com/file/789395/>
2. Колбіна Л. А. Менеджмент соціальної роботи : навч. посіб. Одеса : видавець Букаєв Вадим Вікторович, 2017. 406 с. URL : <http://www.dspace.pdpu.edu.ua/bitstream/.pdf>
3. Орбан-Лембрик Л.Е. Соціальна психологія : підручник. К.: Либідь, 2004. 576 с. URL : <https://www.twirpx.com/file/1812798/>
4. Песоцька О.П., Дєдов Є.Г. Менеджмент соціальної роботи: навч. посіб. для студ. Спец. «Соціальна робота», «Соціальна педагогіка». Луганськ: Альма-матер, 2012. 110 с. URL : <http://dspace.ltsu.org/bitstream/123456789/2146/1/Np.pdf>

РЕГУЛЯЦІЇ І ПОЛІТИКИ КУРСУ²

Відвідування занять. Регуляція пропусків.

Інтерактивний характер курсу передбачає обов'язкове відвідування практичних занять. Студенти, які за певних обставин не можуть відвідувати практичні заняття регулярно, мусять впродовж тижня узгодити із викладачем графік індивідуального відпрацювання пропущених занять. Окремі пропущені завдання мають бути відпрацьовані на найближчій консультації впродовж тижня після пропуску. Відпрацювання занять здійснюється усно у формі співбесіди за питаннями, визначеними планом заняття. В окремих випадках дозволяється письмове відпрацювання шляхом виконання індивідуального письмового завдання.

Студенти, які станом на початок екзаменаційної сесії мають понад 70% невідпрацьованих пропущених занять, до відпрацювання не допускаються.

Політика академічної доброчесності

Усі письмові роботи, що виконуються слухачами під час проходження курсу, перевіряються на наявність плагіату за допомогою спеціалізованого програмного забезпечення UniCheck. Відповідно до чинних правових норм, плагіатом вважатиметься: копіювання чужої наукової роботи чи декількох робіт та оприлюднення результату під своїм іменем; створення суміші власного та запозиченого тексту без належного цитування джерел. Будь-яка ідея, думка чи речення, яке ви запозичуєте, має супроводжуватися посиланням на першоджерело. Приклади оформлення цитувань див.: <https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=10704>

Роботи, у яких виявлено ознаки плагіату, до розгляду не приймаються і відхиляються без права перескладання. Якщо ви не впевнені, чи підпадають зроблені вами запозичення під визначення плагіату, будь ласка, проконсультуйтеся з викладачем.

Висока академічна культура та європейські стандарти якості освіти, яких дотримуються у ЗНУ, вимагають від дослідників відповідального ставлення до вибору джерел. Посилання на такі ресурси, як Wikipedia, бази даних рефератів та письмових робіт (Studopedia.org та подібні) є неприпустимим. Рекомендовані бази даних для пошуку джерел:

Використання комп'ютерів/телефонів на занятті

Використання мобільних телефонів, планшетів та інших гаджетів під час лекційних та практичних занять дозволяється виключно у навчальних цілях (для уточнення певних даних, перевірки правопису, отримання довідкової інформації тощо). Будь ласка, не забувайте активувати режим «без звуку» до початку заняття.

Під час виконання заходів контролю (опитувань, тестових робіт, іспитів) використання гаджетів заборонено. У разі порушення цієї заборони роботу буде анульовано без права перескладання.

Комунікація

Базовою платформою для комунікації викладача зі студентами є Moodle.

Важливі повідомлення загального характеру – зокрема, оголошення про терміни подання контрольних робіт, коди доступу до сесій у Zoom та ін. – регулярно розміщуються викладачем на форумі курсу. Для персональних запитів використовується сервіс приватних повідомлень. Відповіді на запити студентів подаються викладачем впродовж трьох робочих днів. Для оперативного отримання повідомлень про оцінки та нову інформацію, розміщену на сторінці курсу у Moodle, будь ласка, переконайтеся, що адреса електронної пошти, зазначена у вашому профайлі на Moodle, є актуальною, та регулярно перевіряйте папку «Спам».

Якщо за технічних причин доступ до Moodle є неможливим, або ваше питання потребує термінового розгляду, направте електронного листа з позначкою «Важливо» на адресу va46cible@gmail.com. У листі обов'язково вкажіть ваше прізвище та ім'я, курс та шифр академічної групи.

ДОДАТОК ДО СИЛАБУСУ ЗНУ – 2020-2021

ГРАФІК НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ 2020-2021 н. р. http://sites.znu.edu.ua/navchalnyj_viddil/1635.ukr.html

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ. Студенти і викладачі Запорізького національного університету несуть персональну відповідальність за дотримання принципів академічної доброчесності, затверджених *Кодексом академічної доброчесності ЗНУ*: <https://tinyurl.com/ya6yk4ad>. Декларація академічної доброчесності здобувача вищої освіти (додається в обов'язковому порядку до письмових кваліфікаційних робіт, виконаних здобувачем, та засвідчується особистим підписом): <https://tinyurl.com/y6wzzlu3>.

ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ. Перевірка набутих студентами знань, навичок та вмінь (атестації, заліки, іспити та інші форми контролю) є невід'ємною складовою системи забезпечення якості освіти і проводиться відповідно до *Положення про організацію та методичку проведення поточного та підсумкового семестрового контролю навчання студентів ЗНУ*: <https://tinyurl.com/y9tve4lk>.

ПОВТОРНЕ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІН, ВІДРАХУВАННЯ. Наявність академічної заборгованості до 6 навчальних дисциплін (в тому числі проходження практики чи виконання курсової роботи) за результатами однієї екзаменаційної сесії є підставою для надання студенту права на повторне вивчення зазначених навчальних дисциплін. Порядок повторного вивчення визначається *Положенням про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін та повторного навчання у ЗНУ*: <https://tinyurl.com/y9pkmmp5>. Підстави та процедури відрахування студентів, у тому числі за невиконання навчального плану, регламентуються *Положенням про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів у ЗНУ*: <https://tinyurl.com/ycds57la>.

НЕФОРМАЛЬНА ОСВІТА. Порядок зарахування результатів навчання, підтверджених сертифікатами, свідоцтвами, іншими документами, здобутими поза основним місцем навчання, регулюється *Положенням про порядок визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті*: <https://tinyurl.com/y8gbt4xs>.

ВИРІШЕННЯ КОНФЛІКТІВ. Порядок і процедури врегулювання конфліктів, пов'язаних із корупційними діями, зіткненням інтересів, різними формами дискримінації, сексуальними домаганнями, міжособистісними стосунками та іншими ситуаціями, що можуть виникнути під час навчання, регламентуються *Положенням про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у ЗНУ*: <https://tinyurl.com/ycyfws9v>. Конфліктні ситуації, що виникають у сфері стипендіального забезпечення здобувачів вищої освіти, вирішуються стипендіальними комісіями факультетів, коледжів та університету в межах їх повноважень, відповідно до: *Положення про порядок призначення і виплати академічних стипендій у ЗНУ*: <https://tinyurl.com/yd6bq6p9>; *Положення про призначення та виплату соціальних стипендій у ЗНУ*: <https://tinyurl.com/y9r5dpwh>.

ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ. Уповноважена особа з питань запобігання та виявлення корупції (Воронков В. В., 1 корп., 29 каб., тел. +38 (061) 289-14-18).

ПСИХОЛОГІЧНА ДОПОМОГА. Телефон довіри практичного психолога (061)228-15-84 (щоденно з 9 до 21).

РІВНІ МОЖЛИВОСТІ ТА ІНКЛЮЗИВНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ. Центральні входи усіх навчальних корпусів ЗНУ обладнані пандусами для забезпечення доступу осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення. Допомога для здійснення входу у разі потреби надається черговими охоронцями навчальних корпусів. Якщо вам потрібна спеціалізована допомога, будь-ласка, зателефонуйте (061) 228-75-11 (начальник охорони). Порядок супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення у ЗНУ: <https://tinyurl.com/ydhcsagx>.

РЕСУРСИ ДЛЯ НАВЧАННЯ. Наукова бібліотека: <http://library.znu.edu.ua>. Графік роботи абонементів: понеділок – п'ятниця з 08.00 до 17.00; субота з 09.00 до 15.00.

ЕЛЕКТРОННЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАННЯ (MOODLE): [HTTPS://MOODLE.ZNU.EDU.UA](https://moodle.znu.edu.ua)

Якщо забули пароль/логін, направте листа з темою «Забув пароль/логін» за адресами:

- для студентів ЗНУ - moodle.znu@gmail.com, Савченко Тетяна Володимирівна
 - для студентів Інженерного інституту ЗНУ - alexvasik54@gmail.com, Василенко Олексій Володимирович
- У листі вкажіть: прізвище, ім'я, по-батькові українською мовою; шифр групи; електронну адресу.

Якщо ви вказували електронну адресу в профілі системи Moodle ЗНУ, то використовуйте посилання для відновлення паролю <https://moodle.znu.edu.ua/mod/page/view.php?id=133015>.

Центр інтенсивного вивчення іноземних мов: <http://sites.znu.edu.ua/child-advance/>

Центр німецької мови, партнер Гете-інституту: <https://www.znu.edu.ua/ukr/edu/ocznu/nim>

Школа Конфуція (вивчення китайської мови): <http://sites.znu.edu.ua/confucius>.